

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ	
гр. ПЛОВДИВ	
Вх. № <i>1106</i>	Дело № <i>26</i>
Получено на <i>25.02.2026</i>	

РЕЦЕНЗИЯ

относно конкурса за „професор” по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”, обявен в ДВ бр. 99 от 21.11.2025 год. с кандидат доц. д-р Надежда Георгиева Благоева. от проф. д.н. Божидар Виолинов Божинов, определен съгласно Заповед № РД 16.131/26.01.2026 год. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив за член на научното жури

Рецензент: проф. д.н. Божидар Виолинов Божинов, Стопанска академия „Д.А. Ценов“, Свищов, област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”, назначен за член на научното жури със заповед № РД-16.131/26.01.2026 год. на Ректора на Аграрен университет.

1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата;

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор” по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, научна специалност: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка” (обнародван в „Държавен вестник”, бр. 99/21.11.2025 г.), обявен от Аграрен университет - Пловдив участва един единствен кандидат в лицето на доц. д-р Надежда Георгиева Благоева, която е редовен преподавател в катедра «Икономика» на Аграрен университет – Пловдив.

Доц. Благоева е родена 1975 година в Пловдив, където завършва средното си образование в гимназия с преподаване на чужди езици «Иван Вазов». Висшето си образование завършва в УНСС, София в специалност „Стопанско управление и администрация“, където придобива ОКС „магистър“. През 2011 година придобива ОНС „доктор“ в Стопанска академия „Д. А. Ценов“, Свищов.

След завършване на висшето си образование работи като офис - мениджър във фирма за медицинска техника и консумативи в гр. София, а от 1999 г. до момента нейната кариера продължава в рамките на Аграрен университет – Пловдив, като асистент (1999-2002), старши асистент (2002-2005), главен асистент (2005-2013) и по настоящем доцент в катедра „Икономика“ (от 2013 г.). Притежава академичен административен опит като ВРИД ръководител катедра „Математика и информатика“ (2022-2024), а о 2024 година заема позицията „Заместник-Декан“ на факултет „Икономика“.

Основните направления на научната продукция на кандидата са свързани с

- държавните разходи, данъчната политика, данъчното облагане и дефицитното финансиране, вкл. и с акцент върху селското стопанство и екологията;
- счетоводно отчитане на разходите и формиране на себестойността в селското стопанство;
- управление, оценка и анализ на ефективността на разходите за опазване на околната среда;
- определяне на икономическите фактори и тяхното влияние върху развитието на селското стопанство у нас, вкл. ролята на държавата и банките в този процес;
- анализ на ефективността на политиката по отпадъци в общините, вкл. и връзката на тази политика с БВП, местната данъчна политика и институционалните промени;
- влиянието на членството на България в ЕС и прилагането на „Зелената сделка“ върху сектора у нас, вкл. чрез специфичните данъци и субсидии;
- оценка на факторите на търсене и предлагане в сектора на културния туризъм;
- електронното обучение и оценяване.

2. Общо описание на представените материали.

В конкурса за „професор“ доц. д-р Надежда Благоева участва с обща продукция от 21 труда, групирани по следния начин:

❖ *Научни-публикации по номенклатурната специалност – 21 броя, от тях:*

- *Публикации, свързани с докторската дисертация – 0 броя, които не подлежат на разглеждане;*

- *Публикации с импакт фактор – 11 броя*

- *Публикации в рецензирани и реферирани научни списания – 5 броя;*

- *Публикации в сборници от конференции – 2 броя;*

Личното участие на доц. д-р Благоева в посочените 21 труда се илюстрира с факта, че 5 са самостоятелни, в 4 - е първи, в 7 – е втори, а в останалите 5 - е трети и следващ автор.

❖ *Учебници – 1 брой.*

❖ *Учебни ръководства – 1 брой.*

За изготвяне на становището подлежат на анализ 21 броя.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидата. Демонстрирани умения или заложби за ръководене на научни изследвания (ръководство на проекти, привлечено външно финансиране и др.).

Доц. Благоева е утвърден изследовател с добро име и авторитет в научната общност в България. Нейните изследвания се характеризират с граничен и интердисциплинарен характер, което ги прави особено ценни за научната общност и реалния бизнес. Представените публикации в конкурса изследват проблематика, свързана с въздействието на „Зелената сделка“ и управлението на отпадъците и подобряване на екологичния отпечатък, в контекста на държавната политика по отношение на агробизнеса, в нейната приходна и разходна част, както и създаването на уникален авторов инструментариум за измерване, управление и контрол на ефекта на прилаганите мерки.

Като допълнително доказателство за нейните умения за провеждане на професионални научни изследвания и ръководене на изследователски екипи мога да посоча и работата ѝ като ръководител в проект „Икономически инструменти за кръгова икономика в селските региони: синергия между земеделие, туризъм и зелени данъчни политики“, който умело съчетава приоритетните тематични области в които доц. Благоева работи през последните години. Успоредно с това, тя е и част от екипа, реализиращ тригодишния проект „Устойчиви финансови модели за екологично селско стопанство“

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата. Ролята му за обучението на млади научни кадри.

Доц. Благоева има 26 годишен педагогически опит в провеждането на обучение на студенти и докторанти в областта на икономиката и селското стопанство. В резултат на натрупаните дългогодишни знания и умения в областта, тя автор/съавтор и лектор на курсовете по „Финанси на предприятието“, „Банково и застрахователно дело“, „Бизнес диагностика и оценяване“. „Общински финанси“, „Данъчни системи“ и „Основи на финансите“ пред бакалаври, а в магистърска степен: „Основи на финансите“, „Банков мениджмънт“, „Корпоративни финанси“, „Финансов мениджмънт“, „Финансово-стопански анализ“, „Данъци и данъчна политика“, „Държавни и общински финанси“ и „Финансово управление на туристическото предприятие“. Кандидатът е и автор на учебника и придружаващото го учебно пособие по „Основи на финансите“ (2026).

В последните 10 години, доц. Благоева е научен ръководител на 7 дипломанти в ОКС „Бакалавър“ и 37 дипломанти в ОҚД „Магистър“, които успешно са

защитили своите разработки. Под нейно ръководство успешно са защитили трима докторанти, един е отчислен с право на защита, а друг е в процес на обучение в ОНС „доктор“. В този аспект, можем да твърдим, че доц. Благоева успешно полага начало на собствена научна школа в изследваната от нея проблематика.

Ангажиментите на кандидата в учебния процес на Аграрен университет – Пловдив, през последните 5 години, показват, че за периода са проведени 3737 учебни часа в различните степени на обучение в университета.

5. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания, публикации в престижни списания, награди, членство в международни и национални научни органи и др.;

Считам, че научните изследвания на кандидата са получили значимо разпространение сред научната общност и заинтересованите лица, като за това спомага и наличието на профили на автора в специализирани научни мрежи за свободно разпространение на ресурси като ResearchGate, в която са налични в пълнотекстов вид 36 публикация, получили 3266 прегледа и 59 цитирания.

Извън това, кандидатката е представила справка за 38 цитирания на нейни изследвания в списания с импакт-фактор, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science. Отделно самата тя има 11 публикации в списания с импакт-фактор, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science.

6. Значимост на приносите за науката и практиката. Мотивиран отговор на въпроса доколко кандидатът има ясно очертан профил на научноизследователската работа;

Считам, че на база представените ми материали, мога да заключава, че доц. Благоева е доказан учен, с уникална мултидисциплинарна научна специализация, изследваща въздействието върху агробизнеса на държавната политика в областта на данъците и субсидиите, ефектите от „Зелената сделка“ и екологичните политики“, и специфични проявления на туристическия бизнес като културен и селскостопански туризъм. Тази уникална специализация прави кандидата доказан учен в областта, с неоспорим национален и международен авторитет.

Относно декларираните приноси, считам, че те напълно и вярно отразяват същността на нейните изследвания, както и специфичния и уникален принос в научната теория и практика. Като еманация на значителна част от изследванията може да се посочи монографията „Екологичните данъци в Република България - тенденции и предизвикателства“ (2025), която представлява задълбочено изследване на екологичното данъчно облагане, в което се съчетават теоретичен анализ,

нормативна оценка и емпирични изводи, а изследването допринася за разширяване на научното познание относно ролята на екологичните данъци като инструмент за „зелена“ трансформация на икономиката и за сближаване на българската данъчна практика с европейските политики.

I. ОРИГИНАЛНИ ПРИНОСИ

1. Авторова комбинирана дефиниция на екологичния данък, съчетаваща номинални и функционални характеристики, прецизираща българската правната рамка с цел по-прецизно разграничаване между данъци и такси, и улесняваща статистическото отчитане по стандартите на Евростат (ESS 2010).
2. Авторов модел за оценка на „двойния дивидент“ на екологичните данъци, способстващ за постигане на синергия между икономическа ефективност и опазване на околната среда, при отчитане на социално-икономическите ефекти на екологичните данъци върху конкурентоспособността и социалната справедливост
3. Разработен авторов модел за адаптивна институционална промяна в управлението на отпадъците, включващ взаимодействието между формални и неформални институции, надграждащ и интегриращ авторовия интегриран модел за съпоставка на ефективността на различните системи за управление на отпадъците в отделни региони съобразно социално-икономическия контекст.

II. МЕТОДОЛОГИЧНИ ПРИНОСИ

1. Разработена е концепция за екологично данъчно облагане, която съчетава икономическата ефективност с екологичната устойчивост, включително изследване на двойния дивидент.
2. Изготвени са насоки за интегриране на приходите от екологични данъци в екологични програми, инфраструктура и образование.
3. Създаден учебен курс под формата на учебник и учебно пособие, систематизиращ и онагледяващ концептуалните виждания за публичните финанси и данъчното облагане, както в исторически аспект, така и като основни теоретични течения и виждания. Особено място е отделено на практическото прилагане на проблематиката в България в контекста на интеграцията ѝ в ЕС.

III. НАУЧНИ ПРИНОСИ

1. Критичен анализ и препоръки за усъвършенстване на нормативната рамка на екологичните данъци в България и ЕС, в контекста на устойчивото разви-

тие и кръговата икономика, с акцент върху интегрирания подход между икономическите и екологичните ефекти.

2. Дефинирана е концепцията за „данъчна справедливост“ в контекста на екологичното облагане, свързано със социалното разпределение на тежестите и компенсаторните механизми с е изследвана е връзката между данъчните стимули и поведенческите реакции на икономическите агенти.
3. Анализирана е синергията между зелените данъци и други инструменти на устойчивото развитие като например търговия с емисии, субсидии за зелени технологии и др., като са разграничени преките и косвените екологични данъци и тяхното въздействие върху различни сектори на икономиката
4. Разработен е модел за адаптивна институционална промяна в управлението на отпадъците, включващ взаимодействието между формални и неформални институции, отчитащ несъответствията между местните политики и европейските изисквания за устойчиво управление на отпадъците и предлагащ индикатори за измерване на институционалната ефективност при управление на отпадъците.
5. Разработен е интегриран модел за съпоставка на ефективността на системите за управление на отпадъците, с отчитане на социално-икономическия контекст.
6. Разработена е концепция за интегриране на държавната помощ с инструментите за управление на риска в селското стопанство при отчитане на влиянието на институционалните фактори върху ефективността на държавната помощ (напр. административен капацитет, прозрачност, контрол).

IV. ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

1. Дефинирани са конкретни препоръки за хармонизиране на екологичното данъчно облагане в България с европейските изисквания, чрез усъвършенстване на нормативната уредба и административните процедури.
2. Предложени са насоки за подобряване на статистическото отчитане и отчетността на екологичните данъци с цел по-добра съпоставимост с европейските статистически стандарти и интеграция в националните сметки.
3. Идентифицирани са социално-икономическите ефекти на екологичните данъци, включително върху конкурентоспособността и социалната справедливост, с предложения за механизми за компенсиране на домакинствата с ниски доходи.
4. Разработени са препоръки за адаптиране на държавната помощ към зелена-

та политика на ЕС чрез насърчаване на по-екологични технологии в селското стопанство и са направени предложения за въвеждане на критерии за екологична устойчивост при отпускането на държавна помощ, съчетани с механизми за мониторинг и контрол, гарантиращи прозрачност и ефективност.

5. Разработени са практически препоръки за промяна на таксата за битови отпадъци в България с корекция на оценъчна основа към генерирано количество с цел стимулиране на устойчиви практики.

7. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки и препоръки

8. Лични впечатления и становище на рецензента

Познавам доц. Благоева от обучението ѝ в ОНС „Доктор“ в СА „Д.А.Ценов“, Свищов. Още тогава тя ми направи впечатление като ерудирани и амбициозен млад учен, работещ по гранични и интердисциплинарни научни изследвания. Личните ни срещи по научни форуми и журита само затвърдиха впечатленията ми, а количеството и качеството на научната ѝ продукция, за пореден път ме убеждава, че тя има неоспорими научни качества, аналитичен ум и стратегическа визия в изследваната от нея проблематика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидатката считам, че доц. д-р Надежда Благоева **отговаря** на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение. Фактът, че кандидатката набира 1414 точки, които са трикратно повече от при минимално необходими по закон, красноречиво говори сам по себе си за нейните качества и умения.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната ѝ дейност.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува **положително**, а Факултетният съвет на Факултета по икономика при Аграрен университет – Пловдив **да избере** доц. д-р Надежда Георгиева Благоева за „**професор**“ по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Дата: 15 февруари 2026
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

(проф. д.н. Божидар Божинов)